

составляющая инновационного мышления, что предполагает пересмотр и переоценку всех компонентов педагогического процесса. Это длительный и многоаспектный, который лежит в основе гуманизации системы образования. Результатом её функционирования является достижение успеха в профессиональной деятельности, что активизирует их позитивное личностное развитие.

Список литературы: 1. Белкин А. С. Ситуация успеха : книга для учителя / А. С. Белкин. – Екатеринбург: УГЛУ, 1997. – 186 с. 2. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: навч.-метод. посіб. / І. А. Зязюн. – К., 2000. – 350 с. 3. Никишина Г. В. Педагогика успеха: теоретические подходы и практика реализации / Г. В. Никишина, Л. И. Чуприна // Вестник ОГПУ. – 2006. – № 3. – С. 46. 4. Романовський О. Г. Педагогіка успіху: підручник. / О. Г. Романовський, В. Є. Михайличенко, Л. М. Грень – Х.: Изд-во НТУ «ХПИ», 2011. – 368 с.

Аннотация

Статья посвящена эффективности основных принципов педагогики успеха как личностно-ориентированного подхода в образовании.

Анотація

Стаття присвячена ефективності основних принципів педагогіки успіху як особистісно-орієнтованого підходу в освіті.

*Марченко В. С., Марченко І. І.
м. Полтава, Україна*

АДАПТАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг, апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем, реального забезпечення рівного доступу всіх її громадян до якісної освіти, модернізації змісту освіти і організації її адекватно світовим тенденціям і вимогам ринку праці, забезпечення безперервності освіти та навчання протягом усього життя, розвиток державно-громадської моделі управління.

З огляду на визначені пріоритети найважливішим для держави є виховання людини інноваційного типу мислення та культури, проектування освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства і держави. Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого розвитку суспільства, консолідації усіх його інституцій, гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості.

У сучасних соціально-економічних умовах держава потребує цілісної системи неперервної професійної освіти, що відповідає національним інтересам і світовим тенденціям розвитку економіки, забезпечує підготовку кваліфікованих робітничих кадрів і молодших спеціалістів, спроможних навчатися впродовж життя, підвищувати рівень своєї кваліфікації, здобувати при необхідності іншу професію.

В умовах ринкової економіки, інформаційно-технологічного розвитку значно розширюються функції професійно-технічної освіти, відбувається її трансформація в профе-

сійну освіту, що відповідає світовим тенденціям неперервної професійної освіти – освіти впродовж життя. Стратегія розвитку цієї галузі визначається пріоритетними напрямками соціально-економічного поступу України, утвердженням національної системи освіти як головного чинника економічного й духовного розвитку українського народу; необхідністю адаптації до демократичних і ринкових перетворень у суспільстві, що зумовлено входженням в європейський і світовий освітній та інформаційний простір.

У зв'язку з цим набувають особливого значення такі напрями розвитку цієї освітянської галузі: інтелектуалізація професійної освіти, врахування науково-технічних досягнень, упровадження новітніх технологій; формування ринку освітніх послуг; модернізація інформаційного, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення її функціонування; особистісно-орієнтований підхід у професійному навчанні й вихованні; розвиток соціального партнерства; міжнародне співробітництво.

Процеси глобалізації, інформатизації суспільства, тенденції гуманізації і гуманітаризації освіти, необхідність забезпечення сталого розвитку земної цивілізації, а відтак підготовка людини до антикризової поведінки вимагають системного підходу у галузі професійної підготовки робітничих кадрів, оновлення змісту й вдосконалення процесу професійної підготовки, розроблення державних стандартів, створення державою умов для їх ефективного впровадження відповідно до Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні.

Професійно-технічна освіта – складова системи освіти України, що є комплексом педагогічних і організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури, здобувається у професійно-технічних навчальних закладах, а також у ВНЗ I–II рівня акредитації.

Професійно-технічна освіта забезпечує здобуття громадянами професії відповідно до їх покликань, інтересів, здібностей, а також допрофесійну підготовку, перепідготовку, підвищення їх кваліфікації.

Здійснення перебудови нашого суспільства, кардинальна економічна реформа, перехід до ринкової економіки викликали необхідність переосмислення і чіткого визначення професійної освіти, конкретизації її мети і завдань з урахуванням нинішніх особливостей і перспектив соціально-економічного розвитку України.

У системі освіти України за останні роки під впливом зовнішніх чинників відбулися суттєві зміни. Одна з найпомітніших – це поява ринку освітніх послуг та ринку праці.

Сьогодні професійна освіта України активно реалізує положення Болонської декларації і визначені основні пріоритети її розвитку. ВНЗ I–II рівня акредитації постійно розширюють спектр освітянських послуг, стають багатопрофільними, що надає можливість молоді здобути повну загальну освіту, робочу професію та кваліфікацію молодшого спеціаліста.

Багаторічною практикою підтверджено, що випускники технікумів і коледжів, які отримали освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, успішно справляються з виконанням обов'язків керівників середньої ланки управління виробництвом. Функціонування системи підготовки молодших спеціалістів підтверджує, що вона здатна до адаптації в нових умовах.

У результаті впровадження нових нетрадиційних форм господарювання, ринкових відносин, різко змінюються зміст та характер роботи спеціалістів в усіх галузях господарства і як результат підвищуються вимоги до підготовки випускників вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації.

Нова школа і новий навчальний процес потребують нових форм і методів роботи, професійної направленості при вивченні дисциплін усіх циклів. У цих умовах зростає роль професійно-орієнтованої освіти, яка забезпечує кадрові потреби національного ринку праці, орієнтується на регіональні потреби, враховує специфіку виробництва і соціальної сфери.

Згідно з проектом Концептуальних засад реформування вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації одними з основних завдань реформування системи підготовки молодших спеціалістів, які безпосередньо стосуються вище означеної проблеми, є:

- визначення місця і ролі молодших спеціалістів на ринку праці України;
- створення передумов для стабільного поповнення ринку праці України кваліфікованими фахівцями;
- посилення співпраці роботодавців з навчальними закладами, зокрема з питань проведення практичного навчання та працевлаштування.

Багато проблем модернізації професійної освіти в Україні можуть бути вирішені з використанням досвіду європейської професійної освіти. Серед найважливіших завдань навчального процесу є формування професійної мобільності, здатності до гнучких змін видів діяльності, вміння переучуватися та самонавчатися у відповідності з ринковими потребами.

Однією з основних вимог адаптації професійної освіти України в європейській освітній простір є мобільність учасників освітньої системи: студентів, викладачів і науковців. Для цього необхідно змінити філософію навчання та викладання, впроваджувати орієнтовані на студента підходи до викладання, тобто перейти від стратегії викладання до стратегії навчання, до використання педагогічних технологій, спрямованих на заохочення до набуття самостійних знань та здійснення наукових досліджень студентами.

Разом з тим, необхідною умовою Болонського процесу є принцип «освіта через усе життя», який може бути реалізований сприянням розвитку глобального інноваційного суспільства, що базується на «трикутнику знань: освіта – дослідження – інновації».

Зважаючи на необхідність участі нашої держави в європейських тенденціях розвитку світового суспільства, МОНМтаС України проводить цілеспрямовану роботу щодо підготовки установ вищої освіти до входження до Болонського процесу. Ця робота стосується сьогодні в основному вищих закладів освіти III і IV рівнів акредитації. Але деякі ВНЗ I–II рівнів акредитації запроваджують у навчальний процес окремі елементи з цілей і завдань Болонської декларації, намагаються їх трансформувати і конкретизувати в процесі здійснення, враховуючи багатий накопичений досвід традиційної вищої освіти в Україні. У країнах Західної Європи все більшої популярності набувають навчальні заклади, які за 2–3 роки надають випускникам загальноосвітніх шкіл професійно-орієнтовану вищу освіту. В Україні у ВНЗ I–II рівня акредитації здійснюється навчання за професіоналізованими програмами вищої школи, галузевими стандартами підготовки молодших спеціалістів за освітнім рівнем неповна вища освіта.

Освітньо-кваліфікаційні характеристики молодших спеціалістів включають питання аналізу, пошуку і оптимізації в процесі вирішення виробничих завдань та прийнятті управлінських рішень. Аналіз і реалізація найважливіших загально навчальних умінь, якими повинен опанувати кожний студент за роки навчання, відповідно до кваліфікаційних вимог майбутнього спеціаліста – ця проблема постає перед викладацьким складом під час підготовки до проведення занять, які б враховували:

- державне замовлення на підготовку майбутніх громадян, здатних задовольнити актуальні потреби суспільства;

- зміни, що відбуваються в суспільстві;
- державні стандарти та програми з їх цілями й предметним змістом;
- сучасні педагогічні концепції з їх цілями, принципами, технологіями навчання.

Крім того, програми підготовки практико-орієнтованих молодших спеціалістів повинні повністю відповідати програмам короткого циклу вищої освіти країн Західної Європи. Професійні компетенції випускників ВНЗ I–II рівня акредитації повинні гарантувати молодим людям швидку адаптацію і комфортність в умовах міграції робочої сили.

Українське суспільство вже звикло до того, що випускник навчального закладу – це «напівфабрикат, який стає готовим «продуктом», лише долучившись до реальної професійної діяльності». У зв'язку з цим необхідно усвідомити, що навіть сформованому спеціалісту потрібно докорінним чином оновлювати знання та змінювати сферу професійної діяльності декілька разів протягом життя. І тут необхідно використовувати досвід європейських країн в організації освіти через усе життя («long life education») як єдиної можливості бути потрібним за будь-яких соціально-економічних умов. Кваліфікація, здобута раніше, повинна бути приведена у відповідність до мінливих кваліфікаційних вимог або доведена до рівня, потрібного для роботи за новою професією, новим видом трудової діяльності.

Європейський вимір освіти – це не лише специфічна педагогічна категорія, це передусім один із функціональних пріоритетів країн Європейського Союзу (ЄС).

В ринкових умовах система професійної освіти в європейських країнах демонструє життєстійкість, адаптованість, усталеність до соціальних змін.

Темпи розвитку сучасної економіки, науки та інформаційних технологій висувають проблему пошуку в системі професійної освіти нових підходів до організації роботи в галузі перепідготовки й підвищення кваліфікації, а також додаткової професійної освіти студентів з метою підвищення їх конкурентоздатності та потрібності на ринку праці. Не менш важливою є проблема перепідготовки педагогічних і управлінських кадрів сфери освіти.

Одним з найважливіших завдань можна вважати наближення світоглядних позицій викладачів і студентів до європейської ментальності. Важливо закріпити у свідомості молоді думку щодо безперервності процесу освіти як одного з найважливіших чинників конкурентоспроможності, самодостатності в постійно змінюваному світі.

Незважаючи на зміну теорії навчання та практики, перегляд традиційних позицій у зв'язку із зростаючим обсягом знань та інформації, основним напрямом педагогічної діяльності залишається перехід від інформаційно-технічного навчання до розвитку особистості.

Список літератури: 1. Николаенко С. М. Освіта і наука: людський потенціал. – К.: Освіта, 2003. – 159 с. 2. Концептуальні засади реформування вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації (проект). // <http://www.mon.gov.ua/>. 3. Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020 рр.), проект. 4. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні // Освіта України. – 7–14 липня. – 2004. 5. Олейникова О. Н. Реформирование профессионального образования за рубежом. М.: Центр изучения проблем профессионального образования, 2003. – 152 с. 6. Анисимов П. Ф., Коломенская А. П., Ярошенко Н. Г. Тенденции развития практико-ориентированного образования в контексте международного образовательного пространства // Среднее профессиональное образование. 2004. – № 8. С. 2–13. 7. Проект Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки.